

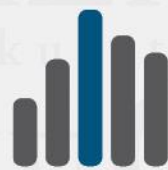
A bér-görbe Magyarországon – térökonometriai elemzés

Balatoni András
Századvég GK Zrt.

Bálint Lajos
KSH NKI

Bozsonyi Károly
KRE - BTK

*XII. Gazdaságmodellezési Szakértői
Konferencia*

SZÁZADVÉG
gazdaságkutató zrt.

A bér-görbe

- A regionális gazdaságtan stilizált ténye (Blanchflower és Oswald [1994])
 - A (reál)bérek és a területi munkanélküliségi ráta között negatív kapcsolat áll fenn, a rugalmassági együttható pedig $-0,1$

$$\ln(\omega_i) = -0,1\ln(U_i) + \text{egyéb_kontrolok}$$

- Jellemzően OLS regressziókkal tesztelték az összefüggést mikro adatokon
- Sem a versenyző munkaerőpiac, sem a disequilibrium elméletek nem tudják megmagyarázni a negatív kapcsolatot (homlokegyenest ellentmondanak neki)

Lehetséges magyarázatok I

- Szakszervezeti alkumechanizmuson alapuló magyarázat (Gibbons [1992])
 - Leontief [1946] modelljében a szakszervezet határozza meg a reálbéreket, majd ennek függvényében a vállalatok a foglalkoztatási szintet (Sztenderd disequilibrium modell)
 - Ebben az esetben az egyensúly nem Pareto-optimális, ha feltesszük, hogy a szakszervezet hasznossága a foglalkoztatás szintjétől is függ ($U=F(\omega, N)$)
 - Szerződési görbe – Pareto optimális ponthalmaz, pozitív meredekség N - w síkban (vagyis negatív meredekségű U - w -ben)
 - Hazánkban kisebb relevancia, mivel a szakszervezeti lefedettség nem nagy, alkuerejük kicsi

Lehetséges magyarázatok II.

- A hatékony bérek elmélete (Shapiro és Stiglitz [1984])
 - A vállalatok nem tudják pontosan megfigyelni a munkavállalók tevékenységét, akik lazásulhatnak
 - A munkavállaló összhaszna a bérnek és a munka miatti erőfeszítéseknek a függvénye
 - A lazásuló dolgozó nem tesz erőfeszítést, igaz, amennyiben lazásuláson kapják elbocsátják
 - Az újbóli elhelyezkedési valószínűség a munkanélküliek számától függ
 - A pozitív munkanélküliségi ráta egyensúlyi jelenség a modellben, racionális várakozások és döntések mellett, frikciók nélkül

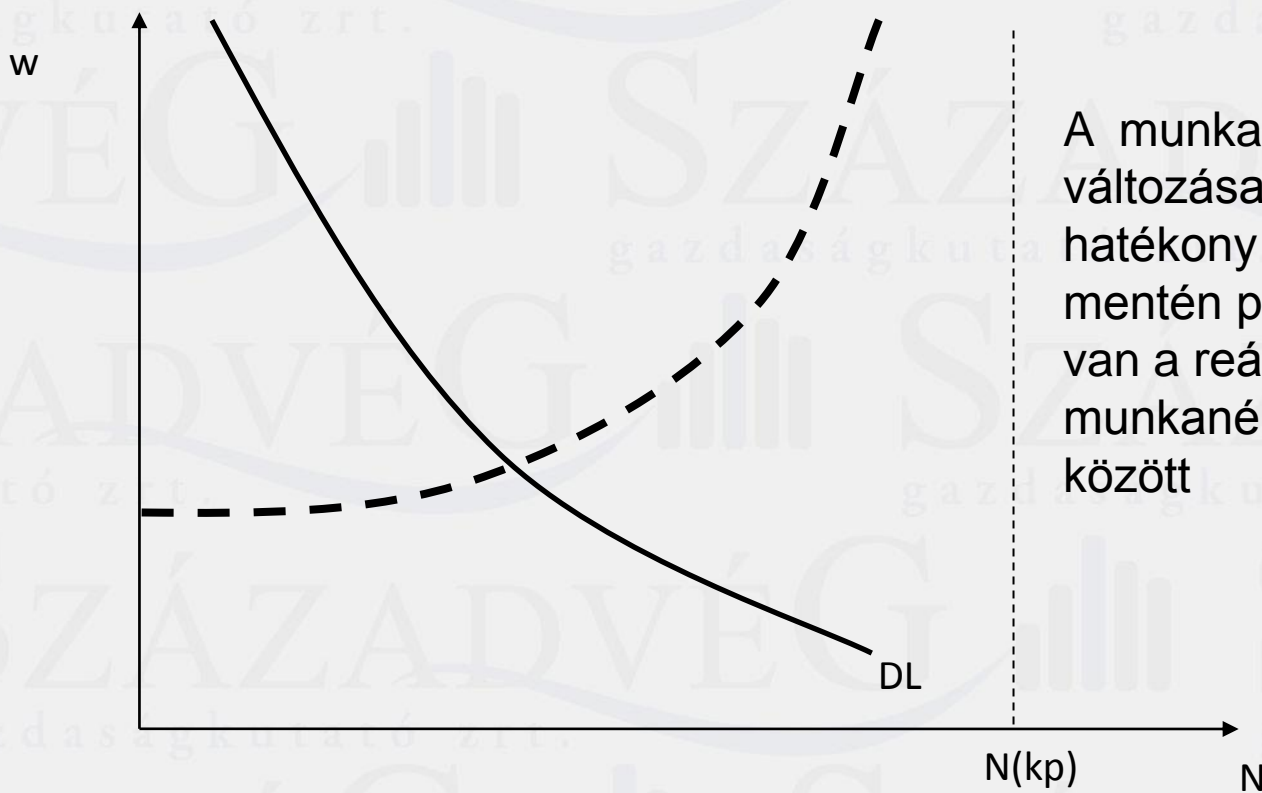
Lazsálás mentes feltétel (NSC)

- A vállalat a kompetitív piacinál magasabb bért ad
 - Ha az egyensúlyi bért adná, mindenki lazsálna, mert az adott bérszinten el tudna helyezkedni
 - Ezzel megemeli a lazsálás költségét (tettenérés valószínűsége és a reálbér szorzata)
- A hatékony bérszint függ
 - Az munkavégzés disutilitijától (+)
 - A munkanélküliségi segélytől (+)
 - A tettenérés valószínűségétől (–)
 - A diszkontrátától (+)
 - **A foglalkoztatás szintjétől (+)**

A munkapiaci egyensúly

Hatékony bérek minimális szintje

A munkakeresleti görbe változása esetén a hatékony bérek görbe mentén pozitív kapcsolat van a reálbérek és a munkanélküliségi ráta között

Empirikus vizsgálat

- Mezoszintű adatok
 - Kistérségi adatok
 - Munkanélküliségi ráták, forrás: a KSH Munkaerő-felmérése
 - Jövedelmi adatok: SZJA adatbázis
 - Probléma: egyéb kontrolok hiánya

Tér-ökonometriai modellek motivációi

- A téri aggregáltság téri autokorrelációkat okoz
- A megfigyelések függetlensége nem teljesül
 - rejtett endogenitás léphet fel,
 - heteroszkedaszticitás léphet fel
 - paraméter becslések torzulhatnak, S.E. becslése torzítottá válhat
- **Rosszul specifikált modellekkel dolgozunk**

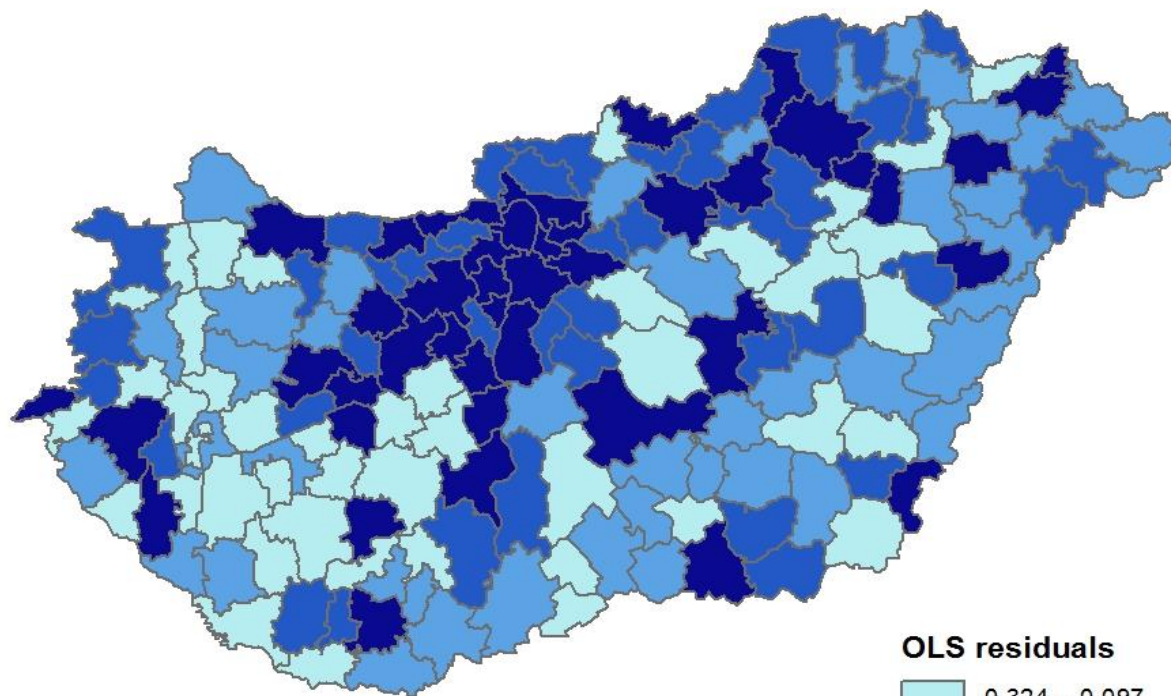
Kezelés

- LAG modellek: $y = \rho W y + X \beta + e$
- Error modellek: $y = \lambda W y + X \beta + \lambda W X \beta + e$
- Térbeli szűrés (spatial filtering):
- Griffith, Getis módszere

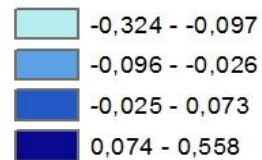
Változók	OLS	Lag	Error	Eigenvector filtering
Ln(u)	-0,176*** [0,022]	-0,099*** [0,021]	-0,107*** [0,026]	-0,099*** [0,020]
ró		0,541*** [0,077]		
lambda			0,578*** [0,079]	
#e2				0,947*** [0,131]
#e3				0,769*** [0,117]
#17				-0,319** [0,115]
#e1				0,298* [0,115]
#e39				-0,259* [0,114]
konstans	0,690*** [0,054]	3,128*** [0,546]	7,603*** [0,065]	7,082*** [0,050]
adj. R2	0,27			0,55
Nagelkerke		0,43	0,41	
Log Likelihood	89,27	109,85	106,98	134,95
Breusch-Pagan teszt	5,79 [0,016]	0,55 [0,45]	1,25 [0,26]	7,26 [0,29]
Moran <i>I</i>	0,30 [0,000]	-0,04 [0,77]	-0,04 [0,73]	-0,02 [0,37]

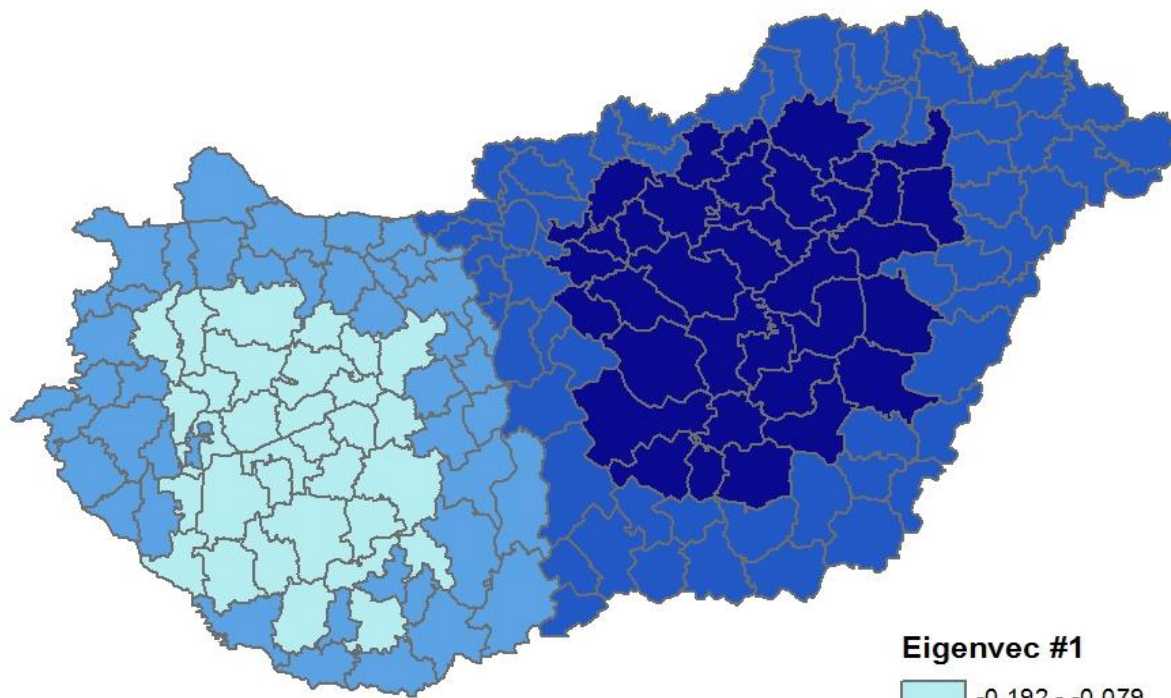
OLS Residuumok $MI=0,33$ hs

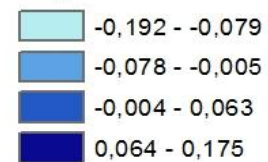
OLS residuals

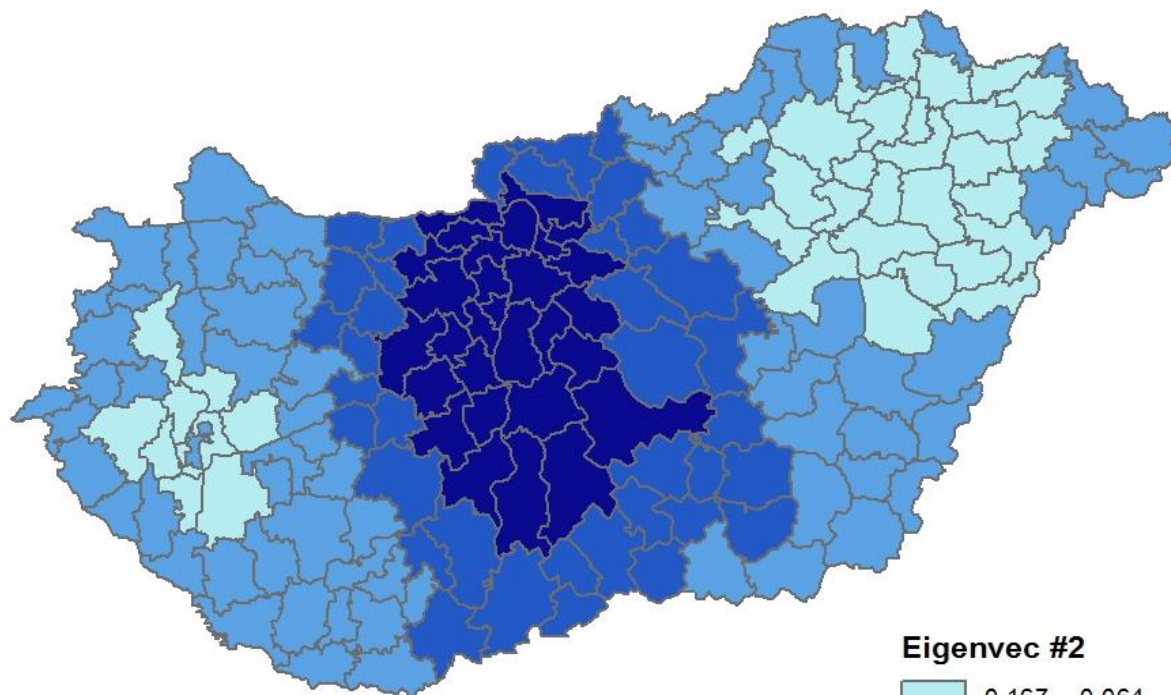
Téri mintázat 1.

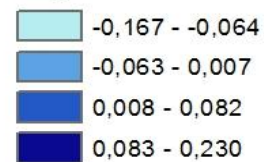
Eigenvec #1

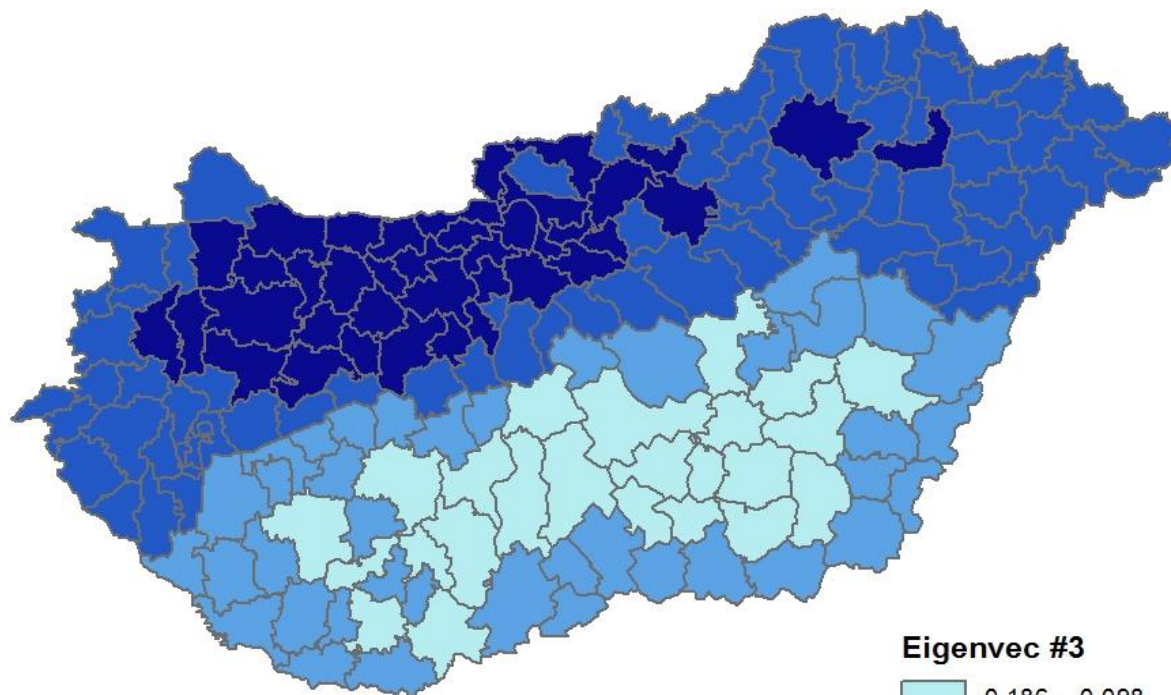
Téri mintázat 2.

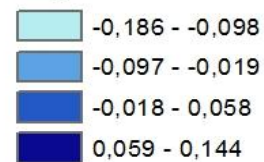
Eigenvec #2

Téri mintázat 3.

Eigenvec #3

Köszönjük a megtisztelő figyelmüket!

Kérdésekre szívesen válaszolunk!